

نخستین مسافران مدار ماه + تصاویر

از همان سال‌های اول سفر انسان به فضا، مسابقه‌ای بین هر دو کشور صاحب قدرت فضایی آغاز شد که شروع آن مدار زمین بود؛ اما خط پایانی مسابقه در 384 هزار کیلومتری زمین، بر سطح کره ماه قرار داشت.

از همان سال‌های اول سفر انسان به فضا، مسابقه‌ای بین هر دو کشور صاحب قدرت فضایی آغاز شد که شروع آن مدار زمین بود؛ اما خط پایانی مسابقه در 384 هزار کیلومتری زمین، بر سطح کره ماه قرار داشت. برای رسیدن به خط پایان، آمریکا رسماً طرح آپولو را به عنوان وسیله اعلام کرد، اما روس‌ها هیچ‌گاه بطور رسمی از فرستادن انسان به ماه و طرح خود برای رسیدن به این هدف حرفی به میان نیاوردند.

به گزارش ایسنا، اجزای برنامه آمریکا شامل موشک ساترن-5، ناو آپولو و ناوچه مه نشین می‌شد. روس‌ها در دو خط موازی بهره‌گیری از کاوشگران فضایی و طرح پیچیده‌ای با استفاده از موشک غول پیکر ان-1، ناو سایوز و ناوچه ال-ک، کار را پیش می‌بردند. البته برای کاوشگران بدون سرنشین لونا فعالیت علنی بود و برنامه سرنشیندار بطور غیرعلنی و سری.

برای رسیدن به این هدف، ناو سایوز باید توانایی خود در ردیابی، اتصال، جابجایی سرنشین، سفر به مدار ماه و بازگشت موفقیت‌آمیز را نشان می‌داد. برخی از این وظایف مستقیماً توسط ناو سایوز و فضانوردان آن انجام می‌شد و برخی دیگر تحت پوشش ماهواره‌های کاسموس و یا کاوشگران زوند.

در چهاردهم ژانویه 1969 سایوز 4 به سرنشینی ولادیمیر شاتالوف به فضا پرتاب شد. روز بعد سایوز که سه تن کیهان‌نورد "بوریس ولینف"، "الکسی یلیسیف" و "یوگنی خرونف" سرنشین آن بودند، راهی مدار شد و بعد از چند مانور به سایوز 4 پیوست. سپس "خرونف" و "یلیسیف" با انجام یک راهپیمایی فضایی از سفینه خود خارج و وارد سایوز 4 شدند و دو سفینه پس از جدایی هم به زمین بازگشتند. پرواز سایوزهای 4 و 5 ثابت کرد که شوروی توانایی الحاق واحدهای سرنشیندار در فضا را دارد. بر خلاف نظر خیلی از رسانه‌ها در آن زمان، این عملیات برای سفر فضانوردان به ایستگاه مداری نبود و به طرح سرنشیندار ماه مربوط می‌شد.

در ساعت 21:42 روز 14 سپتامبر 1968 موشک 50 متری پروتن کا/دی سکوی شماره 81 پایگاه پرتاب‌های بایکونور را در حالی ترک کرد که سفینه زوند 5- را به سفری جنجال‌برانگیز می‌برد. این سفینه گرچه ظاهراً در چارچوب ناوهای بدون سرنشین بشمار می‌رفت، اما با خود دو لاک پشت، چند کرم، مگس، بذر گیاهان، باکتری و غیره را به فضا می‌برد. زوند 5- در 18 سپتامبر خود را به ماه رساند و پس از گردش در مدار آن به طرف زمین بازگشت. در 21 سپتامبر در اقیانوس هند فرود آمد و به وسیله خدمه کشتی‌های بازیابی بورویچی و واسیلی گالوین از آب گرفته شد. این ناو بعداً توسط هواپیما از خاک هند به شوروی فرستاده شد.

هدف از این پرتاب گرفتن دو نتیجه بود: آزمایش عملی توانایی سایوز در سفر به مدار ماه و بازگشت سالم به زمین، بررسی اثرات بازگشت یک سفینه در مسیر بالستیک و با فشار زیاد بر دستگاه‌های بدن موجودات زنده.

مطالعه نمونه‌های زنده بعد از بازگشت به زمین نشان داد که همه آنها زنده و حالشان خوب است، فقط لاک پشت‌ها حدود 10 درصد از وزن بدن خود را از دست داده بودند؛ اما این سفر طولانی، در جنب و جوش و فعالیت آنها تأثیری نداشته است. دوربین‌های زوند 5- توانست عکس‌های با کیفیت بالا از زمین در فاصله 90 هزار کیلومتر را بگیرد.

نکته جالب آن که در زمان از آب‌گیری زوند 5-، ناو آمریکایی مک موریس در آن منطقه در حال گشت‌زنی بود و توانست عکس‌هایی از فرود آمدن در اقیانوس سفینه را بگیرد. این تصاویر باعث نگرانی آمریکایی‌ها شد و این تصور پیش آمد که روس‌ها به زودی فضانوردانی را به ماه خواهد فرستاد.

روس‌ها به دلیل شکست در پرتاب موشک ان-1 هیچ‌گاه نتوانستند فضانوردی را به ماه بفرستند و پرونده این عملیات سرانجام بعد از سفر فضانوردان آمریکایی به ماه بکلی بسته شد؛ اما نام زوند 5- به عنوان پیش‌تاز سفر به مدار ماه و سفینه‌ای که موجودات زنده را در اطراف ماه گردش داد و سالم به زمین برگرداند، در تاریخ به ثبت رسید.